

donderdag 19 juni 2008

Opera van de Marollen: 'Gekken in dwangbuizen'

© Saskia Vanderstichele

Brussel - Van bathroom singer tot operastem, de opera van de Marollen gebruikt het allemaal. In zijn zoektocht naar nieuwe muzikale horizons keert Walter Hus terug naar een visie op opera met politieke en sociale weerklank. Geen libretto, geen scène, geen orkest, maar een ontmoeting met mensen van vlees en bloed die hem inspireren door hun stemmen, hun uitstraling, hun verhalen...

Op een bloedhete maandagavond in mei woon ik een repetitie bij van de Marollenopera, een initiatief van vzw Brigittines en geleid door componist en muzikant Walter Hus. Hus, vorig jaar nog verantwoordelijk voor de opmerkelijke kinderopera *De nacht*, waarbij maar liefst driehonderd kinderen op de scène stonden, heeft zich in een nieuw avontuur gestort. Op vraag van kunstencentrum Les Brigittines leidt hij een vocaal project voor en met "mensen die graag in hun badkamer zingen en dat nu ook eens op een podium willen proberen." Geen enkele voorkennis was vereist, Hus ging aan de slag met niet-professionele zangers van diverse origine, leeftijd, achtergrond... Er zitten een aantal echte Marolliens bij, maar evenzeer mensen uit andere wijken die vooral interesse hadden in de originele aanpak van Hus of in een artistiek project met een sterke sociale inslag. En effectief, studenten, huismoeders, gepensioneerden, een politiecommissaris, een schilder... sijpelen die avond druppelsgewijs het repetitielokaal binnen, terwijl Hus met een aanstekelijk enthousiasme nog eens het globale verloop van de opera toelicht.

Oerkreet

"Il faudrait mieux nous décrire comme 'les fous en camisole', et pas comme l'opéra des Marolles," fluistert een Brusselse Nina Simone me laconiek toe. De zwarte plaatselijke diva runt een restaurant in de buurt en houdt er duidelijk haar eigen idee op na over de voor haar nogal ongebruikelijke werkwijze. Want Hus zou Hus niet zijn als hij de deelnemers niet confronteerde met eerder ongewone vocale experimenten. Soms klinken er melodische liedjes die herinneren aan chansons à la Piaf, maar evengoed zijn er spreekwoorden te horen, wordt er gedialogeed met enkel klinkers of medeklinkers, vertellen zangers meerstemmig een persoonlijk verhaal...

“Het is zo dat ik de laatste jaren zelf erg geïnteresseerd geraakt ben in vocaal werk met niet-geschoolde stemmen. In het kader van mijn educatieve bezigheden heb ik verscheidene kleinschalige producties in die zin opgezet. Van daaruit heb ik een hele reeks inzichten en technieken opgebouwd en vroeg of laat was ik van plan om die in een grotere context uit te werken. Toen Monique Duren van Les Brigittines me eerst enkel om advies vroeg voor een project rond de stem, om van daaruit een band te creëren met de buurt, wilde ik deze kans zelf met beide handen grijpen,” vertelt Hus me na afloop van de repetitie op een terrasje op het Vossenplein. “Makkelijk was het in het begin zeker niet. We houden nu een kerngroep over van ongeveer 25 mensen, maar in totaal zijn er zo’n 125 kandidaten langs geweest. Het heeft te maken met mijn manier van werken, denk ik. Ik geef geen zangles, vertrek niet vanuit een bestaande tekst of vanuit partituren. Ik wil de creatie bij de deelnemers zelf leggen, zowel wat inhoud als wat vorm betreft. Ik werk vooral op het mechanisme dat iemand ertoe leidt om een klank uit te stoten – noem het een soort oerkreet - om met die klank combinaties aan te gaan die muziek heten. Dat klinkt allemaal heel serieus, maar dat kan ook best grappig zijn, natuurlijk.” (lacht)

Julietta, een studente Europese studies van Italiaans-Duitse afkomst beaamt: “Ik heb me vaak verloren gevoeld tijdens de repetities omdat je weinig houvast hebt, zeker in het begin, en omdat iedereen andere referentiepunten heeft. Maar het gaat beter sinds ik beseft dat het net de bedoeling is om een beetje verloren te zijn. Daardoor raak je er ook meer bij betrokken.” Hus: “Ik wil het graag vaag houden want als je alles bij het begin weet is er geen drang tot ontdekken meer, terwijl de echte creatie voor mij schuilt in het voortdurend op zoek gaan, in je grenzen verleggen.”

De stem van de andere

Julietta is een van de jongere zangers die pas na enige maanden in het project is verzeild geraakt; ze woont in Elsene maar hoorde via via over de opera en was meteen gewonnen voor het idee: “Ik zing graag, onder de douche en op straat bijvoorbeeld, en was op zoek naar een nieuwe vocale uitdaging.” Dat geldt ook voor Anaël, een werkloze amateurmuzikant uit Luik die sinds acht jaar in Brussel woont en voor Natascha, een werkzoekende van Algerijnse afkomst. “Ik doe vooral mee voor de meisjes”, grapt Nigel, een voormalige ober en afkomstig uit Waals-Brabant. “Nee, serieus, ik doe dit in de eerste plaats voor het sociale aspect. Ik vind het boeiend om mensen te ontmoeten waar ik weinig gemeenschappelijk mee heb. Zingen op mezelf deed ik al, maar samen zingen is iets heel anders, je voelt als het ware de stem van de anderen in je lichaam.” En Anaël gaat verder: “Dankzij dit project heb ik al veel geduld leren kweken; soms komen mensen te laat, en kunnen ze niet overweg met bepaalde oefeningen. In het begin ergerde ik me, nu probeer ik het hun zo goed mogelijk uit te leggen.”

Het is duidelijk dat ieder in de Marollenopera is gestapt vanuit een andere motivatie, vaak met andere verwachtingen. Wat hen verbindt is de uitdaging, het plezier en vooral het engagement om één keer per week twee uur te komen zingen, met het oog op een voorstelling die definitief klaar moet zijn tegen april 2009 - in de Brigittinenkapel wordt het werk in progress getoond. “Ook dat vind ik niet zo simpel om mee om te gaan, dat langetermijndenken,” zegt Julietta. Waarop Hus meteen repliceert dat dat ook één van zijn uitgangspunten is bij zo’n project: leren omgaan met het feit dat een creatie zeer geleidelijk aan groeit, stap voor stap. “Geen enkel kunstwerk ontstaat als een afgewerkt product, eerder als een langzamerhand ordenen van chaotische gevoelens of ideeën.”

Op je sokken op het perron

Uit die chaos tekent zich almaar meer een soort rode draad af. Geen afgewerkt verhaaltje, maar een palet van impressies, emoties en tranches de vie die aan de hand van een brainstorming zijn aangereikt door de deelnemers zelf. Natascha: “Een van de liedjes gaat over een man die op zijn sokken staat te wachten op het perron. Een vrolijk, surrealistisch liedje maar het draait eigenlijk om tragische dingen: dakloos zijn, armoede, eenzaamheid, nakende gekte... Zaken die we allemaal in zekere mate kennen, maar die misschien toch vooral herkenbaar zijn voor mensen die in de Marollen wonen.” Anaël: “Voor mij gaat het ook over de kijk die je op jezelf hebt, tegenover de kijk van anderen.” Nigel is niet helemaal akkoord, want denkt dat het allemaal niet expliciet wordt verteld, dat het poëtischer en meerduidiger is dan dat. Voor Julietta gaat de opera over henzelf. En Hus hoopt vooral dat het iets vertelt over de condition humaine.

Hebben ze zelf het gevoel dat dit project nu voor meer ‘cement’ heeft gezorgd tussen de bewoners van de Marollen? Hus: “Daar zijn we nog niet helemaal in geslaagd, denk ik. Het is wel heel mooi om te merken dat de zangers meer betrokken raken: wanneer er iemand vals zingt zal er iemand die juist zingt meer volume komen geven. Ieder ziet er mee op toe dat niemand ridicuul overkomt.” En Nigel besluit in zijn licht-sarcastische stijl: “Maar de echte solidariteit zit hem in de onderlinge competitie: wij willen allemaal de beste zijn, dat is wat ons ultiem verbindt! Jij weet dat nog niet Walter, maar de Marollenopera zal uiteindelijk uit maar één persoon bestaan,” waarop het uitbundige gelach van zijn collega’s als muziek klinkt over de kasseien van het Vossenplein.

:: En chaussettes sur le quai - Walter Hus/Les Brigittines

wanneer: 26 > 28 juni 2009 om 20.00 uur

waar: Brigittinenkerk, Akarovaplein 1, Brussel - 02-213.86.10 - info@brigittines.be

tickets: 5 euro